

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

**DISCIPLINA DE EXAMEN:
LIMBA ȘI LITERATURA FRANCEZĂ**

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă se adresează tuturor absolvenților de învățământ superior - specialitatea LIMBA FRANCEZĂ - care au promovat un modul psiho-pedagogic și se prezintă la examenul de definitivare în specialitate în învățământul preuniversitar.

Programa de examen este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru limba franceză și cu programele pentru evaluările și examenele naționale. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice.

ARGUMENT

Aspectele fundamentale vizate prin programă sunt următoarele:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale ale disciplinei;
- cunoașterea tendințelor în evoluția disciplinei;
- cunoașterea direcțiilor de adaptare a demersurilor pedagogice la conținutul educațional și la nevoile individuale ale elevilor;
- cunoașterea didacticii generale și a metodicii predării limbilor moderne;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- probarea capacităților de producere, dezvoltare și utilizare practică a resurselor și materialelor didactice auxiliare;
- demonstrarea capacității de folosire a metodelor de învățare continuă;
- demonstrarea capacității de dezvoltare a strategiilor de învățare independentă a limbii străine;
- aplicarea diferitelor procedee de evaluare și a modalităților de înregistrare a progresului elevilor;
- demonstrarea capacității de a reflecta asupra prestației didactice proprii.

Au fost urmărite formarea și structurarea competențelor pentru profesia de cadru didactic, cu aplicare la predarea limbii franceze în învățământul preuniversitar.

Competențele vizate cu precădere au fost:

Competențe de specialitate

- *la nivel teoretic:*
 - asimilarea conținutului științific propriu disciplinei predate;
 - realizarea unor corelații intra-, inter- și pluridisciplinare;
 - prelucrarea, actualizarea, esențializarea, ilustrarea, reprezentarea și dezvoltarea conținutului;
 - surprinderea valențelor formative ale conținutului.
- *la nivel operațional:*
 - structurarea asimilării conținuturilor;
 - dirijarea asimilării tehnicilor de activitate intelectuală odată cu informațiile;
 - formarea modului de gândire specific disciplinei;
 - valorizarea conținutului obiectului de învățământ ;
 - comunicarea fluentă, expresivă și coerentă.
- *la nivel creator:*
 - adaptarea conținuturilor la nivelul dezvoltării psihice a elevilor;
 - stimularea dezvoltării potențialului fiecărui elev;
 - promovarea învățării participative, anticipative, creatoare;
 - identificarea și rezolvarea problemelor;
 - dezvoltarea conținuturilor și a strategiilor didactice.

Competențe metodice

- *la nivel teoretic:*
 - asimilarea conținutului didacticii de specialitate;
 - realizarea corelației între conținuturile asimilate;
 - adaptarea și dezvoltarea conținuturilor în situații educaționale specifice;
 - înțelegerea obiectivelor predării moderne a limbii franceze și a tendințelor actuale;
 - înțelegerea raporturilor între disciplinele psihopedagogice și didactica de specialitate.
- *la nivel operațional:*
 - proiectarea activităților școlare și extrașcolare adecvate;
 - controlul, evaluarea și reglarea-autoreglarea;
 - formarea la elevi a capacității de cooperare, comunicare, gândire creatoare, control, autoapreciere și

autoreglare etc.;

- formarea și dezvoltarea motivației pentru învățarea limbii franceze.

- *la nivel creator:*
 - empatie;
 - inovarea practicii educative;
 - dezvoltarea aptitudinilor, talentelor elevilor;
 - sociabilitate și cooperare.

TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ

A. Limba franceză:

1. Fonetică și fonologie

Decupajul lanțului vorbirii; joncțiuni vocalice și consonantice (l'enchâînement, la liaison).

2. Morfologie

a. Grupul nominal:

- predeterminanții nominali; formarea femininului și a pluralului substantivului;
- adjectivul calificativ: acordul cu substantivul; formarea femininului și a pluralului; locul adjectivului în cadrul grupului nominal; gradele de comparație;
- pronumele: pronumele personal subiect / C.O.D / C.O.I ; pronumele neutru; pronumele *en* și *y*; pronumele demonstrativ, posesiv, nehotărât, relativ, interogativ.

b. Grupul verbal:

- modurile și timpurile verbale – formare și utilizare; concordanța timpurilor la indicativ și subjunctiv; diateza;
- determinanții obligatorii;
- adverbul: tipurile de adverb; formarea adverbului de mod; gradele de comparație.

3. Sintaxă

- **Tipuri de subordonate:** subordonata relativă, completivă, temporală, condițională, cauzală, concesivă, finală și consecutivă;

4. Tipurile de frază: fraza interogativă; fraza imperativă; fraza negativă; fraza impersonală;

5. Semantică: sens, denotație, conotație; relațiile semantice în semantica lexicală: polisemia și omonimia, sinonimia, antonimia; câmpurile lexico-semantice;

6. Elemente de pragmatolingvistică:

- actele de limbaj; enunțuri-tip de realizare a diferitelor tipuri de acte;
- tipuri de discurs/text: descriptiv, narativ, argumentativ, epistolar și incitativ – caracteristici generale; moduri de structurare în perspectiva aplicațiilor didactice;
- discursul indirect (*le discours rapporté*).

NB: Pentru toate subiectele de mai sus, se va acorda o atenție specială dificultăților de achiziție specifice elevilor români; subiectele vor fi tratate în special din perspectiva aplicării la clasă.

Bibliografie:

1. Charadeau, P., *Grammaire du sens et de l'expression*, Hachette, Paris, 1992;
2. Cristea, T., Bondrea, E., *Éléments de grammaire française*, București, Editura Fundației României de Mâine, 2003;
3. Cristea, T., *Structures signifiantes et relations sémantiques en français contemporain*, București, Editura Fundației României de Mâine, 2001;
4. Cuniță, A., Visan, V., (coord.) *Abrégé de grammaire française*, TUB, București, 1988;
5. De Salins, G.-D., *Grammaire pour l'enseignement / apprentissage du FLE*, Didier / Hatier, Paris, 1996;
6. Gălățanu, O., *Actes de langage et didactique du français langue étrangère*, TUB, 1984;
7. Gosse, A., Grevisse, M., *Nouvelle grammaire française*, Duculot Louvain, 1994;
8. Jeanrenaud, A., *Langue Française Contemporaine*, Polirom, Iași, 1996;
9. Măgureanu, A., *La sémantique lexicale*, TUB, 1984;
10. Riegel, M., Pellat, J.-C., Rioul, R., *Grammaire méthodique du français*, PUF, 1994;
11. Tuțescu, M., *L'Argumentation*, Ed. Universității București, 1998;
12. Vișan, V., *Phonétique française et exercices*, Ed. Universității București, 2000;
13. Cosăceanu A., Slăvescu, M., *Gramatica limbii franceze*, Ed. Gramar, 2009.

B. Literatura franceză:

1. **Discursul narativ:** Voltaire, Balzac, Flaubert, Saint-Exupéry, Tournier, Yourcenar.
2. **Discursul poetic:** Hugo, Apollinaire, Prévert.
3. **Discursul dramatic:** Corneille, Sartre, Ionesco.

NB: Se vor avea în vedere elementele specifice discursului narativ / poetic / dramatic necesare abordării la clasă a unui text aparținând uneia din cele trei categorii.

Bibliografie:

1. Béguin, A., *L'âme romantique et le rêve*, Le Livre de Poche, 1993;
2. Bergez, D., *L'explication de texte littéraire*, éd. Armand Colin, Paris, 2010;
3. Brée, G.; Morot- Sir, E., *Histoire de la littérature française. Du Surréalisme à l'empire de la critique*, Paris, Garnier-Flammarion, 1996;
4. Décaudin, M.; Leuwers, D., *Histoire de la littérature française - de Zola à Apollinaire*, Paris, Garnier-Flammarion, 1996;
5. Delon, M., Mauzi, R., Menant, S., *Histoire de la littérature française : De l'Encyclopédie aux Méditations*, Paris, GF Flammarion, 1998;
6. Esslin, M., *Théâtre de l'absurde*, Buchet/Chastel, 1977;
7. Friedrich, H., *Structure de la lyrique moderne*, Le Livre de Poche, coll. Références, 1990;
8. Genette, G., *Palimpsestes – La Littérature au second degré*, Ed. du Seuil, Paris, 1982;
9. Gervais-Zaninger, M-A., *L'explication de texte en littérature*, éd. Hermann, Paris, 2006;
10. Girard, R., *Mensonge romantique et vérité romanesque*, Fayard, coll. Pluriel, 2011;
11. Glorieux, J., *Le commentaire littéraire et l'explication de texte*, éd. Ellipses, 2007;
12. Hongre, B., *L'Intelligence de l'explication de texte - 30 modèles de commentaires, 40 clefs pour aller au coeur du texte*, éd. Ellipses, Paris, 2005;
13. Hubert, M.-C., *Eugène Ionesco*, Seuil, 1990;
14. Lemaître, H., *La poésie depuis Baudelaire*, Armand Colin, 1993;
15. Pârvan, G., *Romanciers français du XXe siècle*, Paralela 45, 2006 ;
16. Renard, P., Baudelle, Y., Leroy, C., Viart, D., *L'explication de textes littéraires*, éd. Ellipses, Paris, 1996;
17. Richard, J.-P., *Littérature et sensation: Stendhal, Flaubert*, Seuil, 1990;
18. Sabatier, R., *Histoire de la poésie française*, Albin Michel, Paris, 1982 – 1988;
19. Ubersfeld A., *Lire le théâtre*, Paris, Belin, 1996.

C. Didactica și metodică predării limbii franceze:

- **Competențele** subordonate predării-învățării limbii franceze conform Curriculum-ului Național actual. Clasificarea competențelor în funcție de nivelul de generalitate (generale, specifice), conform CECRL și a Programelor școlare de limba franceză în vigoare. Raportul dintre competențe, valori și atitudini. Operaționalizarea obiectivelor în funcție de competențele specifice vizate și de tipul de sarcini didactice în cadrul demersului acțional de predare - învățare a limbilor străine.
- **Elaborarea de proiecte** pentru unități de învățare, proiecte didactice / secvențe de instruire pentru ora de curs.
Documentele de planificare calendaristică: planificarea anuală / planificarea semestrială;
Documentele de proiectare a activității didactice: proiectul de activitate didactică; proiectarea didactică pe unitate; scenariul didactic; secvența didactică.
- **Exercițiul** ca tehnică fundamentală de predare - învățare a limbii străine. Definiție, criterii de clasament: în funcție de domeniul lingvistic tratat, de modelul metalingvistic implicat, de tipul de activitate solicitat din partea elevului, de tipul de evaluare prevăzut, de finalitățile pedagogice urmărite, de tipul de răspuns așteptat din partea elevilor, de limba în

care este redactată cerința, de demersul logic implicat etc.

- **Predarea - învățarea gramaticii** în ora de limba franceză. Gramatica pedagogică și sursele lingvistice, tipuri de demersuri didactice de predare a gramaticii, modalități de explicație gramaticală, tipologia exercițiilor de gramatică (de la exercițiile structurale la exercițiile subordonate demersului acțional).
- **Predarea - învățarea lexicului** în ora de limba franceză. Importanța predării lexicului, modalități de prezentare a conținutului lexical în limbă străină (tematic și pe baza funcțiilor comunicative), tipuri de explicații lexice în ora de limbă străină, tipologia exercițiilor de predare - învățare a lexicului în limbă străină.
- **Comunicarea orală** în ora de franceză ca limbă străină (înțelegere și exprimare orală). Tipologia activităților de comunicare orală în ora de limbă străină, tipuri de suport pentru învățarea comunicării orale, modalități de evaluare a comunicării orale în ora de limbă străină.
- **Comunicarea scrisă** în ora de franceză ca limbă străină (lectura și producerea de texte în scris). Tipologia textelor prezente în manualele școlare, lectura globală a textelor în limbă străină, tipurile de exerciții pentru învățarea lecturii în limbă străină, caracteristicile specifice ale lecturii textului literar, tipuri de exerciții de redactare de text în limbă străină, evaluarea lecturii și a producției de text în ora de limbă străină.
- **Predarea culturii și a civilizației franceze.** Prezența elementelor de civilizație în manualele de limbă străină, noțiunea de stereotip cultural, tipuri de exerciții pentru învățarea / evaluarea elementelor de cultură și civilizație, cultură / vs/ interculturalitate.
- **Evaluarea**, componentă fundamentală a procesului de învățământ: evaluarea în didactica limbilor străine. Funcțiile evaluării. Instrumente de evaluare utilizabile în ora de limbă străină. Tipuri de evaluare, itemi, tipologia testelor de evaluare. Utilizarea Proiectului și a Portofoliului European al Limbilor ca modalități de autoevaluare și evaluare a cunoștințelor de limba franceză.
- **Mijloacele de învățământ** și integrarea acestora în activitatea didactică: mijloacele de învățământ, suport al activității didactice; valoarea psihopedagogică a mijloacelor de învățământ; modalități de selecționare și utilizare a mijloacelor de învățământ.

Bibliografie:

1. *** *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues*, Conseil de l'Europe / Didier, 2001- 2002;
2. *** *Le Portfolio Européen des Langues*, Conseil de l'Europe, Portfolio européen des langues 15 ans et plus cahier + passeport, www.editionsdidier.com;
3. *** Documentele școlare reglatoare valabile în anul școlar în care se susține examenul – planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examenele și evaluările școlare;
4. *** Proiect POSDRU 3074 INSAM „**Instrumente digitale de ameliorare a calității evaluării în învățământul preuniversitar**”, GHID DE EVALUARE Discipline Limbi moderne, Ed. ERC PRESS, București, 2011;
5. *** Proiect POSDRU 62771 « La formation continue des enseignants à l'utilisation des instruments informatiques modernes dans l'enseignement efficace du français et l'évaluation au niveau européen des compétences linguistiques » *Manuel de formation Professeurs de français*, București, 2011;
6. *** *Le Référentiel de l'Alliance française pour le Cadre Européen Commun A1 – A2 – B1 – B2 – C1 – C2 CLE International*, 2008 ;
7. Bablon, F., *Enseigner une langue étrangère à l'école*, Hachette Education, Paris, 2004;
8. Bertocchini, P., *Manuel de formation pratique pour le professeur de FLE*, CLE International, Paris, 2008;
9. Boyer, H., Butzbach, M., Pandanx, M., *Nouvelle introduction à la didactique du français langue étrangère*, Ed. CLE International, 1990;
10. Cosăceanu, A. *Didactica limbilor străine. Reconstrucția disciplinară*, Editura Universității București, 2003, cap. V. Obiective, conținuturi și strategii didactice comunicative;
11. Cuq, J.-P., *Dictionnaire de didactique du français. Langue étrangère et seconde*, CLE International, Paris, 2003;
12. De Salins, G.-D., *Grammaire pour l'enseignement / apprentissage du FLE*, Didier / Hatier, Paris, 1996;
13. Desmons, F.; Ferchaud, F. et alii, *Enseigner le FLE, Pratiques de classe*, Edition Belin, 2005;
14. Dragomir, M., *Managementul activității didactice*, Ed. Eurodidact, Cluj-Napoca, 2003;
15. Georgescu, C.-A., *La Didactique du français langue étrangère: tradition et innovation*, Tiparg, Pitesti, 2011;

16. Hirschprung, N., *Apprendre et enseigner avec le multimédia*, Hachette, Paris, 2005;
17. Manea, S.; Vlad, M. (coord.), *Ghid pentru profesorii de limba franceză. Soluții științifice și metodice pentru titularizare și grade didactice*, Iași, Spiru Haret, 2015;
18. Mangenot, F., Louveau, E., *Internet et la classe de langue*, CLE International, Sejer, 2006;
19. Mathé, M. (coord.), *Guide d'élaboration de fiches pédagogiques + 5 fiches pédagogiques choisies*, CREFECO/OIF, 2012 (http://www.crefeco.org/intraweb/download/file/Guide_d_elaboration_body.pdf)
20. Porcher, L., *L'Enseignement des langues étrangères. Français langue étrangère*, Hachette Education, Paris, 2004;
21. Robert, Jean-Pierre, *Dictionnaire pratique de didactique du FLE*, Ophrys, Paris, 2008;
22. Tagliante, C., *Techniques et pratiques de classe: La classe de langue (nouvelle édition)*, CLE International, 2006;
23. Tagliante, C., *L'Evaluation et le Cadre Européen (nouvelle édition)*, CLE International, 2005

Site-uri utile pentru resurse on line:

www.lepointdufle.net

www.crefeco.org

roumanie.vizafle.com

www.fdlm.org